

Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în cadrul proiectului

Cifra proiectului: 24.80012.0807.10TC

Denumirea Proiectului: Procese social-economice și politice în Basarabia sub dominație țaristă (1812–1917)

Proiectul a avut ca scop investigarea transformărilor social-economice și politice din Basarabia în secolul al XIX-lea, prin valorificarea documentelor de arhivă inedite și analiza proceselor istorice asociate reformelor imperiale, cu accent pe reforma agrară din 1868 și pe evoluția sudului Basarabiei în perioada 1856-1878.

În cadrul proiectului au fost realizate activități de cercetare istoriografică, documentare în arhive și biblioteci din Republica Moldova, România și Ucraina, identificarea și transcrierea surselor primare, elaborarea studiilor științifice și publicarea edițiilor critice de documente. O contribuție majoră a proiectului o reprezintă valorificarea unui fond semnificativ de documente inedite, provenite din cadrul Agenției Naționale a Arhivelor din Republica Moldova, Arhivele Naționale ale României și Arhiva de Stat din Odesa (Ucraina), precum și din presa românească și europeană a epocii. Rezultatele științifice centrale ale proiectului s-au materializat în două volume academice de referință:

1. *Implementarea reformei agrare din 1868 în Basarabia (studii și documente)*, editori: Cristina Gherasim, Eugen-Tudor Scrifos, Anastasia Guțu, Chișinău: Lexon-Prim, 2025, 780 p. ISBN: 978-9975-173-96-4. (circa 42 c.a.), care analizează mecanismele instituționale și sociale ale reformei, impactul asupra comunităților rurale și dinamica raporturilor dintre țărani și moșieri, fiind însoțit de un amplu dosar documentar (1868–1870);
2. *Sudul Basarabiei în componența Principatului Moldova/României în perioada 1856-1878 (studii și documente)*, editori: Eugen-Tudor Scrifos, Cristina Gherasim, Chișinău: Lexon-Prim, 2025, 324 p. ISBN: 978-9975-181-02-0. (circa 20 c.a)

Pe lângă acestea, au fost realizate 15 publicații științifice și 20 de prezentări la manifestări academice naționale și internaționale, ceea ce confirmă impactul și vizibilitatea proiectului în mediul științific. Rezultatele au fost, totodată, integrate în activități de formare continuă a cadrelor didactice și în mediul universitar, contribuind la dezvoltarea culturii istorice și la actualizarea conținuturilor educaționale.

Impactul proiectului constă în îmbogățirea bazei documentare privind istoria Basarabiei sub dominație imperială rusă, deschiderea unor noi direcții de cercetare asupra proceselor de modernizare socială și instituțională și consolidarea colaborărilor academice la nivel național și internațional. Proiectul se afirmă ca o contribuție originală la revalorizarea patrimoniului arhivistic și la aprofundarea studiilor dedicate spațiului basarabean în context regional și european. În perspectivă, se recomandă continuarea cercetărilor și extinderea edițiilor critice de documente, dezvoltarea unor instrumente digitale de acces la surse și elaborarea unor sinteze monografice tematice care să capitalizeze rezultatele obținute.

Conducătorul de proiect _____

Data: 22.01.2026

LȘ

Cristina GHERASIM, dr., conf. univ.

Summary of the activities and results obtained within the project

Project code: 24.80012.0807.10TC

Project title: Social, economic, and political processes in Bessarabia under Tsarist domination (1812–1917)

The project aimed to investigate the social, economic, and political transformations in Bessarabia in the nineteenth century through the use of unpublished archival documents and the analysis of historical processes associated with imperial reforms, with a focus on the agrarian reform of 1868 and the evolution of southern Bessarabia in the period 1856–1878.

Within the framework of the project, activities of historiographical research were carried out, documentation in archives and libraries in the Republic of Moldova, Romania, and Ukraine, identification and transcription of primary sources, elaboration of scientific studies, and publication of critical editions of documents. A major contribution of the project consists in the valorization of a significant body of unpublished documents originating from the National Archives Agency of the Republic of Moldova, the National Archives of Romania, and the State Archive of Odesa (Ukraine), as well as from the Romanian and European press of the period. The central scientific results of the project materialized in two reference academic volumes:

1. *The Implementation of the Agrarian Reform of 1868 in Bessarabia (studies and documents)*, editors: Cristina Gherasim, Eugen-Tudor Sclifos, Anastasia Guțu, Chișinău: Lexon-Prim, 2025, 780 p. ISBN: 978-9975-173-96-4. (approximately 42 author's sheets), which analyzes the institutional and social mechanisms of the reform, its impact on rural communities, and the dynamics of relations between peasants and landowners, being accompanied by an extensive documentary dossier (1868–1870);
2. *Southern Bessarabia as part of the Principality of Moldova/Romania in the period 1856–1878 (studies and documents)*, editors: Eugen-Tudor Sclifos, Cristina Gherasim, Chișinău: Lexon-Prim, 2025, 324 p. ISBN: 978-9975-181-02-0. (approximately 20 author's sheets)

In addition to these, 15 scientific publications and 20 presentations at national and international academic events were produced, which confirms the impact and visibility of the project in the scientific environment. The results were also integrated into activities of continuous training of teaching staff and into the university environment, contributing to the development of historical culture and to the updating of educational content.

The impact of the project consists in the enrichment of the documentary base regarding the history of Bessarabia under Russian imperial domination, the opening of new research directions on the processes of social and institutional modernization, and the strengthening of academic collaborations at the national and international levels. The project asserts itself as an original contribution to the revalorization of archival heritage and to the deepening of studies dedicated to the Bessarabian space in a regional and European context. In perspective, the continuation of research and the expansion of critical editions of documents are recommended, the development of digital tools for access to sources, and the elaboration of thematic monographic syntheses that capitalize on the results obtained.

Project leader *ycfuf* / Cristina GHERASIM, PhD, assoc. prof.

Date: 22.01.2026

LȘ

